

2ο ΘΕΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ:

Κείμενο: ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ (322Α – 323Α)

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶν μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρῦεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνάς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἤυρετο. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ἄκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής —πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὕτω εἶχον, ἧς μέρος πολεμική— ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σώζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο.

Ζεὺς οὖν δεῖσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· «Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμηνται δὲ ὧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὲ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;» «Ἐπὶ πάντας», ἔφη ὁ Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θεὸς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε το απόσπασμα: “ Έπειδή δὲ ὁ ἄνθρωπος .... ὡς νόσον πόλεως”.

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

B1. “πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν’ εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί.” Αφού αναλύσετε το περιεχόμενο των ὀρων “αἰδῶς” και “δίκη”, να σχολιάσετε την παραπάνω φράση του κειμένου.

Μονάδες 15

B2. “καὶ νόμον γε θεὸς παρ’ ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως”. Να σχολιάσετε τον λόγο για τον οποίο ο Δίας ενώ ἔδωσε εντολή να μοιραστούν σε ὄλους η “αἰδῶς” και η “δίκη”, επιβάλλει στις συνέχεια την ποινή του θανάτου σε ὄποιον δεν μετέχει σ’ αυτές.

Μονάδες 15

B3. Πως περιγράφει ο Πλάτωνας τους τρεις παρόντες σοφιστές στο σπίτι του Καλλία;

Μονάδες 10

B4. A) Να γράψετε δυο ομόρριζες λέξεις της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας, απλές ή σύνθετες, για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: *συγγένειαν* *ὑποδέσεις*, *ἡῦρετο*, *ἀπώλλυντο* , *νενέμηνται* .

Μονάδες 5

B4. B) Να βρείτε με ποιες λέξεις του κειμένου παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια οι ακόλουθες λέξεις της νεοελληνικής γλώσσας: *πρόσχημα*, *διασκέδαση*, *παιδαγωγός*, *ανέκδοτο*, *αντίθεση*.

Μονάδες 5

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ 7,3

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι αἰφνιδίως τοῦ τε Γυλίππου καὶ τῶν Συρακοσίων σφίσιν ἐπιόντων ἐθορυβήθησαν μὲν τὸ πρῶτον, παρετάξαντο δέ. Ὁ δὲ θέμενος τὰ ὄπλα ἐγγὺς κήρυκα προσπέμπει αὐτοῖς λέγοντα, εἰ βούλονται ἐξιέναι ἐκ τῆς Σικελίας πέντε ἡμερῶν λαβόντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἐτοῖμος εἶναι σπένδεσθαι. Οἱ δ' ἐν ὀλιγοῖα τε ἐποιοῦντο καὶ οὐδὲν ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν. Καὶ μετὰ τοῦτο ἀντιπαρεσκευάζοντο ἀλλήλοις ὡς ἐς μάχην. Καὶ ὁ Γύλιππος ὄρων τοὺς Συρακοσίους ταρασσομένους καὶ οὐ ῥαδίως ξυντασσομένους, ἐπανῆγε τὸ στρατόπεδον ἐς τὴν εὐρυχωρίαν μᾶλλον. Καὶ ὁ Νικίας οὐκ ἐπῆγε τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἠσύχαζε πρὸς τῷ ἑαυτῶν τείχει.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

Γ1. Να μεταφράσετε το κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

κήρυκα: γενική πληθυντικού

τοῦτο: ονομαστική πληθυντικού στο θηλυκό γένος

ὄρων: δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος

ῥαδίως: τα παραθετικά του επιρρήματος

Μονάδες 5

Γ2. β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

θέμενος: β' ενικό προστακτικής στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή

ἐξιέναι: απαρέμφατο παρακειμένου

σπένδεσθαι: απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή

ἀποκρινάμενοι: γ' ενικό οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

ἀπέπεμψαν: β' ενικό προστακτικής παθητικού αορίστου

Μονάδες 5

Γ3. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἐπιόντων, σφίσιν, αὐτῶν, οὐδέν, ὄρῶν, ταρασσομένους

Μονάδες 6

Γ3. β. Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ. **“Καὶ ὁ Γύλιππος ὄρῶν τοὺς Συρακοσίους ταρασσομένους καὶ οὐ ῥαδίως ξυντασσομένους.”**

Μονάδες 4

ΟΡΟΣΗΜΟ

Επιμέλεια: Αλεξίου Μεταξία

Τομέας Αρχαίων Ελληνικών

Ορόσημο Χολαργού – Αγίας Παρασκευής